

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

Ljubljana, v torek, dne 15. oktobra 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 121.

Plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Programatične besede predsednika. — Zahteve slovenskih gospodarjev.

V torek se je vršila plenarna seja zbornice, ki jo je ob pol 9. uri dopoldne otvoril predsednik g. Ivan Jelačin ml. Ob otvoritvi je pozdravil vladna zastopnika gg. dvornega svetnika dr. R. Marna in sek. svetnika dr. R. Rateja; za overovatelja zapisnika je imenoval člana gg. J. Ložarja in S. Vršiča.

Po formelni otvoritvi je podal predsednik gosp. Ivan Jelačin naslednje

predsedstveno poročilo:

Današnja plenarna seja se sestaja pod utisom historičnega akta Nj. Vel. kralja, s katerim je dal naši državi ime Jugoslavija, naziv, ki smo si ga vsi davno želeli, in tako na zunaj in znotraj končnoveljavno dokumentirali idejo popolnega državnega in narodnega edinstva. Po novi razdelitvi države na banovine sta združeni obe slovenski oblasti v dravski banovini v eno upravno in gospodarsko področje naše Zbornice za TOI. Dalekosežna je upravna reforma, ki je izvršena s tem zgodovinskim činom in dejstvo, da se je pri tem posebno naglasilo baš gospodarsko delo kot glavna in najvažnejša naloga bodočih banov, nas navdaja z najboljšimi nadami v bodočnost. V novem delokrogu banovin vidimo priznanje in uresničenje one želje, ki smo jo v imenu gospodarskih krogov vedno povdarjali, zato upravičeno pričakujemo, da bo tudi zbornično delo v novi dobi znatno olajšano. Zbornično predsedstvo je pozdravilo novo ureditev države z udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju in pozdravno brzojavko ministrskemu predsedniku generalu Periću. V zadnjih mesecih so se izvršile v našem javno-političnem življenju reforme, ki so bile potrebne, da pridemo končno do one rešitve upravno-političnega problema, ki bi predstavljala najboljši kompromis in bi srečno zadelo v obliki in jedru ono, kar zadovoljuje najširše kroge. Smatramo, da se je to posrečilo. Odkrito moramo priznati, da so gospodarski krogi v Sloveniji z resničnim veseljem in zadovoljenjem sprejeli vest o modrem državnem aktu o nazivu in razdelitvi naše države.

Gospodarsko življenje se je v zborničnem okolišču letos s par izjemami v splošnem zadovoljivo razvijalo. K temu je predvsem pripomogla ugodna letina, ki pa je povzročila tudi padec cen nekaterim poljskim pridelkom. Vprašanje vnovčevanja prebitkov naše kmetijske produkcije na inozemskih tržiščih postaja od leta do leta težavnejše in nam povzroča vedno večje skrbi. Industrija in obrtništvo kažeta v pretekli sezoni dobro zaposlenost, pretežno za domačo tržišče, ker je udejstvovanje v eksportu postalo skoraj manj rentabilno. Spričo tega položaja so zakonodajni akti, ki se pripravljajo v Beogradu, za bodočo smer našega gospodarskega razvoja odločilne važnosti. Med najvažnejše načrte te vrste spadajo zlasti šumarski in rudarski zakon, zakon o vinu, združni zakon, zakon o agrarni reformi in nov obrtni red, katerim posveča zbornica največjo pažnjo. Zbornica je načrte proučila, zbrala je mišljenje interesiranih krogov in stremi za tem, da uveljavi svoje predloge

pri končni redakciji. Posebne važnosti je vprašanje revizije socijalne zakonodaje, ki se pripravlja. Vse zbornice v državi bodo v tem vprašanju postopale enotno in sporazumno, da se odstranijo hibe, ki jih je pokazala dosedanja praksa.

Nadalje poroča gosp. Jelačin o aktualnem problemu tujkega prometa, ki pri nas trajno narašča. Ta panoga gospodarskega udejstvovanja je modernega značaja in ni brez upravičenosti, da so ji v Italiji nadeli ime notranjega eksporta. Ta stroka pa je tudi donosna in izplačljiva, zato ji je treba posvečati trajno pozornost. Zavedati pa se moramo, da moramo še mnogo storiti, da omilimo bivanje tujih gostov, zato bo treba imeti stalno pred očmi vprašanje novih hotelov in penzij v glavnih središčih za tujski promet. Sporedno pa je treba posvečati trajno pozornost izboljšanju cest in potov in skrbeti, da nam nadležen prah ne bo odganjal tujcev.

Politika štednje v državnem gospodarstvu se ni mogla priti do vidnejšega izraza. Glede na vesti, da je predvideno za bodoči proračun 10% znižanje izdatkov, je umestno opozoriti na dejstvo, da so že sedanjí materialni krediti zelo pičlo odmerjeni in ne dopuščajo nikakih nadaljnjih redukcij, temveč jih je treba še povečati, kar velja posebno za pošto, železnico, ceste in vodne zgradbe.

Vedno bolj pereče postaja tudi vprašanje vzgoje specializiranega domačega naraščaja za razne industrije, predvsem za tekstilno stroko. Zbornica prispeva v te namene primerne podpore, kar pa za nujne potrebe nikakor ne zadostuje. Pomanjkanje iniciativnosti na industrijskem polju nam bo mogoče lečiti le na ta način, ako skrbimo sistematično za strokovno specializacijo domačega naraščaja na inozemskih šolah in tečajih. Mnogo si je prizadevala zbornica tudi, da se ne bi uveljavilo 20% sezonsko povišanje železniških tarif za premog, drva in gradbeni material, kakor tudi da slovensko gospodarstvo dobi svoje zastopstvo v upravi Pošne hranilnice, ter da se denar, ki ga zbira podružnica v Ljubljani in ki izkazuje 100 do 150 milijonov Din vlog, nalaga v tukajšnjih denarnih zavodih, da v obliki cenjenih kreditov poživlja domače gospodarstvo. Važno je letošnje leto tudi v davčnem oziru, ker se priredba davkov vrši letos na podlagi novega enotnega zakona o neposrednih davkih. Ta reforma je bila zvezana z znatnimi administrativnimi težkočami in se je odmera davkov zaradi tega zavlekla do pozne jeseni. Zbornica je opozorila davčna oblastva, da je treba pri odmeri upoštevati individualne prilike posameznih davkoplačevalcev. Z uveljavljanjem trošarinske novele je prišlo končno do izenačenja državnih trošarin v vsej državi. Žal se je obenem preuredilo tudi pobiranje trošarine na vino na način, ki ne ustreza našim prilikam in so bile odpravljene takozvane založne kleti, ki so predstavljale za gostilničarsko obrt znatno olajšavo.

Poročilo je vzela zbornica z glasnim odobravanjem na znanje, na kar je zbornični član g. Stanko Florjančič predlagal, da se sprejmejo v poročilu konkretne resolucije, ki

jih prinašamo na drugem mestu. Resolucije je zbornica sprejela z velikim odobravanjem in je nato predsednik g. Jelačin poročal o imenovanju bana in podbana, nadalje, da je ministrstvo odobrilo zbornične račune, kakor tudi glede imenovanja članov v davčne odbore; zbornični član gosp. Ivan Gogala je sporočil zbornici, da mora zbog prezaposlitve v svojem podjetju odločiti mesto zborničnega člana, nakar se imenuje na njegovo mesto njegovega namestnika gosp. Alojzija Češarka.

Sledilo je nato poročilo g. Antona Stergarja

o ustanavljanju podružnic s fiktivnimi poslovodji.

Poročilo priobčimo celotno na drugem mestu.

Podpredsednik zbornice gosp. L. Bruderman je podal izerpno poročilo

o reviziji uredbe o legitimacijah trgovskih potnikov.

Poročilo je bilo soglasno odobreno in so bili tudi sprejeti vsi predlogi poročevalca. Poročilo priobčimo v prihodnji številki našega lista.

O pospeševanju obrta

je poročal podpredsednik g. Ivan Ogrin. Izerpno je poročal o akcijah zbornice za obrtno pospeševanje, zlasti o tečajih, ki jih je priredila zbornica.

K poročilu g. Ogrina se je oglasil za besedo dvorni svetnik g. dr. R. Marn, ki je povdaril potrebo po ustanovitvi centrale za pospeševanje obrti, ker bi prišlo tako delo vseh treh faktorjev, ki se trudijo za obrtno pospeševanje, do večjega efekta.

Zbornični član g. Rebek izraža predsedstvu zahvalo za prireditve zadržanih tečajev in prosi, da bi se tak tečaj ponovil tekom januarja prihodnjega leta.

Nato je poročal

o reviziji socijalno politične zakonodaje

tajnik g. dr. Ivan Pless, ki je uvodoma povdaril, da se mora sicer priznati, da je smotrena zaščita delavcev potrebna iz nacijskih, kulturnih in gospodarskih ozirov, toda zahtevati se mora tudi, da ostane ta zaščita v najtesnejšem skladu z gospodarskimi prilikami in položajem in da v svojem razvoju ne prehiti razvoja gospodarstva, ki je predpogoj za vsako socijalno udejstvovanje sploh. Poročevalc je nato podal konkretne predloge za izpremembo posameznih določil zakona o zaščiti delavcev, zakona o inspekciji dela in zakona o zavarovanju delavcev, ter je zlasti pri zavarovanju delavcev povdaril, da se mora v državi z neenotnimi gospodarskimi in socijalnimi prilikami, kakor so pri nas, dovoliti pri organizaciji zavarovanja čimvečjo svobodo posameznim področjem, da si uredijo zavarovanje tako, kakor njih prilike zahtevajo in omogočajo. Reorganizirati je temeljito ves sistem zavarovanja in izpeljati do vseh podrobnosti načelo stvarne in teritorialne avtonomije.

Sledilo je poročilo o načrtu rudarskega zakona. Poročilo je podal tajnik g. dr. I. Pretnar. Zbornica je

soglasno sklenila poslati ministrstvu izjavo, o kateri ugotavlja med drugim, da ima načrt hibe v legislativno-tehničnem oziru, ker urejuje tudi vprašanja, ki v ta zakon ne bi spadala. V predpisih upravnega značaja se pogreša skladnost z načeli, ki tvorijo temelj današnje upravne politike in zakonodaje. Zato predlaga zbornica v svoji izjavi, da se imenuje komisija za sestavo novega načrta v smislu načel, izraženih v resoluciji kongresa gospodarskih zbornic in korporacij 3. in 4. septembra t. l. v Beogradu. V izjavi se zlasti tudi podčrtava potreba po ohranitvi skupnih zbornic.

O predlogih

za izpremembo železniškega voznega reda

v zvezi z izboljšanjem osebnega prometa je obširno poročal zbornični tajnik g. Ivan Mohorič.

Poročilo, kateremu so sledili navzoči z vidnim zanimanjem, priobčimo v eni prihodnjih številki Trgovskega lista.

Tajnik g. Ivan Mohorič je nato podal zelo izerpno in temeljito poročilo o

hmeljski krizi.

Kriza je zaradi svoje ostrosti zainteresirala vse gospodarske kroge. Letos imamo tako nizke cene za hmelj, da ne krijejo niti stroškov obiranja. Produksijski stroški znašajo 18 do 25 dinarjev na kilogram in so hmeljarji računali, da bodo dobili vsaj to ceno, toda cene so padle daleč pod 10 dinarjev. Pri tem je treba upoštevati, da znašajo samo stroški za obiranje 3 dinarje, za sušenje ravno toliko. Razumljivo je, da zadolževanje v Savinjski dolini narašča. Kriza je poleg produkcijske tudi trgovska, saj ves hmelj izvažamo. Uvozne države, kakor Anglija, Češkoslovaška in Nemčija, pa imajo kljub trgovskim pogodbam prohibitive uvozne carine. V ublažitve krize je predlog, da se odpravi zavarovanje za hmelj pri izvozu, nadalje, da se odpravi uvozna carina za juto, zniža železniške tarife za hmelj v tu- in inozemstvu in da se vpostavijo direktne zveze z Žatcem in Nürnbergom.

K referatu je opozoril predsednik g. Ivan Jelačin na to, kako se financira riževa letina in rižev izvoz v Italijo, nadalje kako se financira kavna kultura in izvoz v Brazilijo ter je pri tem izrazil mnenje, da bi mogla v tem oziru napraviti tudi glede hmelja mnogo koristnega nova Privilegirana agrarna banka.

O oprostitvi vlaganja davčnih prijav je poročal referent g. Žagar. Tudi to poročilo prinesemo v eni prihodnjih številki po možnosti v celoti.

Predsednik g. Ivan Jelačin je poročal nato, da odpade razprava o službeni pragmatiki, ker so se pri razpravi v industrijskem odseku izrazile želje, da se naj v odbor, ki je bil svoječasn izvoljen, da pripravi načrt pragmatike, pritegnejo še trije člani industrijskega odseka, in sicer gg.: R. Skubec, dr. Rekar in Goligranc.

Poročilo glede

znižanja voznine za premog in drva z ozirom na nedavno sezijsko povišanje voznine za te vrste blaga je podal zbornični član g. A. Krejčič iz Ruš. Predlagal je, da intervenira zbornica pri prometnem ministrstvu, da se tarife zopet znižajo, ker glavni razlogi, ki so vodili do zvišanja, in to, izvozna sezija za les in prevoz sladkorne pese, ne obstoje več.

Kot zadnja točka dnevnega reda so sledili

samestojni predlogi

zborničnih članov. G. M. Hohn je predlagal naj zbornica posreduje, da se bodo takim mojstrom, ki vajence slabo vzgajajo ter jih po prestani dobi odslavljaljo, mesto, da bi jih zaposlili vsaj nekaj časa kot pomočnike, prepove vzgojo vajencev. Predsednik g. Ivan Ogrin zahteva v svojem predlogu poostrežitev pogojev za izdajo sposobnostnih spričeval za državne dobave. Za omejitev trošarine proste žganjkuhe je stavil predloge g. Srečko Vršič. Več predlogov za izboljšanje prometa na železniškem kolodvoru v Rajhenburgu je stavil g. Kržišnik. Zelo važen predlog glede decentralizacije državnih dobav železnici je stavil g. Stanko Florjančič. Sprejet je bil predlog gosp. Vrečarja za povečanje postaje v Domžalah in priključitev postaje na električno in telefonsko omrežje.

Zbornični član g. Josip Kavčič se je v svojem obširnem predlogu zavzel za poenostavitev sedanjih trošarinskih predpisov. Predloge za izboljšanje meroizkusne službe je stavil podpredsednik L. Bruderman. S splošnim odobravanjem je bil sprejet tudi njegov predlog, da se ustanovi v Celju Okrožni inšpektorat. Dva predloga je stavil nadalje, zbornični član A. Krejči in sicer: glede ustanovitve Okrožnega inšpektorata v Mariboru, kar je zbornica soglasno sprejela, nadalje predlog, da se ustanovi v Mariboru zbornična izpostava. Ta predlog se je v zmislu sklepa plenuma odstopil v rešitev zborničnemu predsedstvu. Daljši predlog je stavil zbornični član g. Josip Rebek za omejitev naseljevanja inozemskih obrtnikov. V zvezi s tem je opozoril podpredsednik zbornice g. Ivan Ogrin na neprimernost, ki vladajo pri nas radi prevelikega števila potnikov. Pozval je prizadete trgovce in obrtnike k samoobrambi.

Ker je bil s tem dnevni red izrpan, je g. predsednik Ivan Jelačin zaključil javno sejo ob 14., nakar se je vršila še tajna seja plenuma.

Proslava desetletnice gremijalnega načelnika g. R. Stermecki.

Polnoštevilni odbor gremija trgovcev Celje je proslavil desetletnico načelnika g. R. Stermecki na posebni slavnostni seji v soboto 12. t. m. Podan je bil kratek zgodovinski pregled od izvolitve 24. septembra 1919, ko je prišel gremij v roke Slovencev, ki dotlej v njem niti zastopani niso bili. Govorniki so proslavljali njegovo požrtvovalno in nesebično desetletno delo na gospodarskem polju v dobrobit trgovcev in trgovskih nameščencev. Povdarjali so izvanredne težave trgovcev v povojni dobi, katere so bile premagane pod njegovim vodstvom. Ugotovilo se je, da je gremij napredoval pod njegovim načelstvom v svojem delokrogu ter dosegel izvanredne uspehe in si priboril v vseh primerih pomemben ugled na zgoraj in spodaj. Gmotno stanje se je povzdignilo in omogočilo nakup lastnega doma in preureditev v vznosito hišo s poslovnimi in stanovanjskimi prostori. Izrazila se je želja, da bi še tudi v prihodnosti opravljal to mu zopet na novo poverjeno mesto z enako marljivostjo in doslednostjo.

Izreklo se mu je utemeljeno priznanje in posebna zahvala za dosedanje delo in trud ter mu izročilo spominsko tablo s slikami celega načelstva. Gospod načelnik se je vzradoščen in ginjen zahvalil za to posebno pozornost in obljubil še tudi v prihodnosti posvetiti vse svoje znanje in vse svoje moči gremiju, trgovstvu in trgovskim nameščencem.

Gornji čestitki gremija se pridružuje tudi »Trgovski list« z željo, da bi bilo slavljenec dano, udeleževati se še dolgo, dolgo let za prosep in procvit slovenske trgovine.

Resolucije slovenskih gospodarjev.

Po predsedniškem poročilu v plenarni seji zbornice je član g. St. Florjančič ugotovil, da vodstvo zbornice hvalevredno zasleduje vsa važna vprašanja za naše gospodarstvo. Zbornica daje bogato inicijativo v vseh aktualnih vprašanjih. Da pa postanejo zahteve konkretnije, stavlja sledeče resolucije:

Zbornica za TOI je v svoji plenarni seji z dne 15. oktobra t. l. po poročilu zborničnega predsednika o najvažnejših gospodarskih dogodkih v preteklem razdobju vzela z odobravanjem in pritrditvijo izvajanja svojega predsednika v vednost ter je v današnji seji sklenila spričo dalekosežne gospodarske važnosti in perečnosti opozoriti s posebnim povdarkom na aktualnost sledečih postulatov:

1. Zbornica za TOI v Ljubljani pozdravlja z zadovoljstvom zgraditev novega uradnega poslopija Poštne hranilnice v Ljubljani, ker vidi v tem jamstvo za uspešno in točno poslovanje tako važne naprave, kakor je Poštna hranilnica. V zvezi s tem opozarja zbornica, da je potrebno dati gospodarskim krogom v naši Dravski banovini spričo razvitosti in razsežnosti poslov Poštne hranilnice v naših krajih primerno zastopstvo v centralni upravi in v nadzorstvenem svetu Poštne hranilnice, da bo tako skrbjeno za potrebno informacijo o lokalnih potrebah, za varstvo tukašnjih gospodarskih interesov, pa posledno tudi za dejanskim razmeram ustrezno plasiranje denarnih sredstev tega zavoda v naših gospodarsko visoko razvitih krajih.

2. V ožigled velike prometne važnosti in vpoštevajoč potrebne ozire našega prestiža napram zapadnemu inozemstvu,

naglašamo nujno potrebo, da se zgrade čimprej prepotrebne zgradbe za zamenjavalne pošte za promet z inozemstvom, ki se vrši za promet s celo zapadno in srednjo Evropo na postajah v Mariboru, Ljubljani in na Jesenicah.

3. Spričo žive potrebe trajno naraščajočega osebnega in blagovnega prometa na glavnem kolodvoru v Ljubljani, pa tudi iz ozirov na varnost potujočega občinstva ter na zahteve gladkega prometa opozarja zbornica za TOI, da je nujno in neodložno potrebna čimprej šnja izgraditev in razširitev kolodvorskih naprav v Ljubljani.

4. Spričo trajno velikega posla carinarnice v Ljubljani in v ožigled dejstva, da je nezadostnost sedanjih carinskih prostorov v Ljubljani notorična in je dokazano po raznih komisijah in obhodih na licu mesta, opozarja Zbornica za TOI na nujno in neodložno potrebo, da se končno pristopi k uresničenju načrta za zgraditev novim potrebam primerne carinskega skladišča v Ljubljani.

5. Z vsem povdarkom naglašajo Zbornica za TOI neodložno potrebo zgradbe železniške zveze Slovenije z morjem, pozdravlja graditev prometnega trikota na Zidanem mostu z zadovoljstvom in hvaležnim priznanjem ter obrača pozornost železniškega ministrstva na nujno potrebo izgraditve drugega tira od Zidanega mosta do Zagreba, ki zagotovi naši državi prestolici napram severu in zapadu, kjer se vrši največji del kupčijskega prometa, nujno potrebno zvezo z dvotirnimi progami.

Resolucije je plenum zbornice sprejel z burnim odobravanjem.

Ustanavljanje podružnic in fiktivni poslovodje.

(Poročilo g. A. Stergarja iz Kamnika v plenarni seji Zbornice TOI dne 15. oktobra 1929.)

Težak položaj naše trgovine v vseh strokah brez izjeme, poostren zlasti vsled pritiska inozemske konkurence, agentiranja pri privatnih odjemalcih, potem domačih in inozemskih potnikov in vsled naraščajočega krošnjarenja, na škodo nastanjenega domačega trgovca, je izzval na vseh naših trgih ostro borbo za obstoj. Velike in konstantne izpremembe v številu odjav in prijav trgovinskih obratov nam v najbolj jasni luči kažejo vso napetost položaja. Mnoge tudi stare in solidne tvrdke so morale likvidirati, mnoge se pa bore za obstanek. Kaj čudno, če poseže ta ali oni v takih nevišnih prilikah v svojem poslovanju po sredstvih, na katere nismo bili prej vajeni in ki odločno nasprotujemo našim pojmom o poštenosti in solidnosti trgovini.

V trgovini se položaj hitro menja. Sredi žalostnega propadanja prihaja pa vedno bolj do veljave prepričanje, da samo sposobnost, resno delo, solidnost in smotreno gospodarjenje more kljubovati vsem neprimlikam. Ne da se sicer ugovarjati, da samo teoretična izobrazba po šolah ne more napraviti popolnega dobrega trgovca. Prav gotovo pa je tudi, da težkim zahtevam, ki jih stavijo na trgovca današnje razmere, ne more zadostiti oni, ki se v tem poklicu ni vežbal, ki se tega poklica temeljito ni izučil. Samo sposobnost in kakovost pride v trdem trenju do veljave. Zato prihaja iz vseh vrst poklicnega trgovstva in je splošna zahteva, da bodi v novem obrtnem zakonu predvidena obveznost praktične izobrazbe v trgovini za vsakega, ki hoče postati samostojen trgovec v katerisibodi panogi. Obveznost praktične trgovske izobrazbe kot pogoj za izvrševanje trgovine je glavni postulat, ki ga stavijo vse naše organizacije glede novega obrtnega zakona. Dotlej pa je neobhodno potrebno, da se sedaj še veljavna določila obrtnega reda, ki dopuščajo baš glede obveznosti usposobljenostnega dokaza, v kolikor je ta že uveden, najliberalnejšo interpretacijo in omogočijo popolno izigravanje zakonskih predpisov, uporabljajo v praksi najstrožje, da pride volja zakonodajalca do prave veljave.

Usposobljenostni dokaz je bil uveden v zaščito legitimne trgovine, zato je naloga upravnih oblasti, da mu poma-

gajo v praksi do polne veljave in dovolijo izjeme samo v izrednih prilikah in v vsega upoštevanja vrednih okoliščin. Kljub točnemu predpisu zakona, da je onemu, ki hoče izvrševati trgovino z mešanim, specerijskim, delikatnim in materialnim blagom, predložiti ob prijavi obrta redna dokazila usposobljenosti, je mogoče tudi dispensnim putem doseči obrtni list za izvrševanje navedenih panog trgovine tudi brez predpisanega dokaza usposobljenosti. Da, zakon gre celo tako daleč, da more branjevec že koj ob prijavi prostega obrta branjerije vzeti v uk vajuca, ki more po 5 letih dobiti obrtni list za trgovino z mešanim blagom, dasi njegov učni gospodar vseh predmetov, ki spadajo v obseg trgovine z mešanim blagom, niti ni smel prodajati in se že samo radi tega ni mogel v takem obratu trgovine z mešanim blagom izučiti. Dolžnost upravnih oblasti je tu, da se pri podelitvi obrtnih listov takim ljudem ne uvede praksa, ki je za razvoj naše trgovine, ki zahteva izšolanost, izvežbanost, bistrih in smotrenih podjetnikov, dokaj škodljiva.

V zadnjem času pa se čujejo vedno pogostejše pritožbe radi posebne prakse, ki se je udomačila v nekaterih srezih in ki se postopno uvaja vsepovsod pri ustanavljanju podružnic in ki utegne imeti zelo težke posledice za vzgojo trgovskega pomladka. Iz dopisa, ki ga je poslal g. veliki župan ljubljanske oblasti Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, je posneti, da so morali srežki poglavarji s strogimi kaznimi nastopiti proti neupravičenim trgovcem, bodisi prekupčevalcem, ki so se izdajali za mandatirane upravičenih obrtnikov, bodisi lastnikov trgovin z mešanim blagom, ki so se izdajali za poslovodje, krite po obrtni pravici usposobljenih oseb. Razen v teh najbolj običajnih oblikah nedopustnega obrtovanja, pa so si nekateri trgovci z mešanim blagom skušali pomagati preko predpisov s tem, da so ustvarjali številne podružnice, sicer na svoje ime in na svoj račun, v katerih pa niso nastavili sposobnih namestnikov, ali pa so prijavili obrtnemu oblastvu take namestnike, ki svoje funkcije niso vršili (fiktivni poslovodje). Dejansko so vodili take podružnice trgovin z mešanim blagom povsem neizvežbani ljudje, ki so se priglasili trgovskemu gremiju kot učenci. Na tak način se hoče v največ primerih pomagati, da pridejo do trgovine z mešanim blagom ljudje, ki bi sicer ne mogli dobiti obrtnega lista za tako trgovino, ker nimajo za to potreb-

ne usposobljenosti. Obrtna oblastva niso tako zaznala za pravega poslovodjo, odgovornega za pravilno poslovanje, in izobrazba takih učencev se ni mogla vršiti v duhu, ki ga določa obrtni red.

V tem nevišnem in za vzgojo naraščajo posebno opasnem položaju ne nudijo določila obrtnega reda nikake opore in so tudi zlorabam na stečaj odprta vrata.

Predvsem obrtni red ne predpisuje obvezne prijave namestnika kot vodje podružnice. Po odločbi trgovskega ministrstva z dne 6. marca 1906 je predpogoj za obstoj podružnice obrtna upravičenost glavnega podjetja. Kake dolžnosti ima vodja glavnega podjetja glede vodstva poslov n. pr. vedna navzočnost v podjetju, če se ne glede na njegovo dolžnost za vzgojo vajencev, obrtni red ne predpisuje. Prav isto velja tudi za namestnike, če so nastavljeni. Po dosednji obrtnopravni praksi, pa tudi judikaturi upravnih sodišč predstavljajo podružnice le nadaljnje obratovanje istega obrtnika, vendar izven stajališča glavnega podjetja na za to prirejenem kraju. Obrtnik pa lahko vodi podružnico sam, ali pa po namestniku, glede katerega ni treba usposobljenosti, niti obvezne prijave kot vodje podružnice. Naravno, da je ob takem stvarnem položaju dana možnost, da se take podružnice prijavljajo v poljubnem številu.

Edino določilo, ki bi moglo na podlagi obrtnega reda omejiti število naraščajoče podružnice in obenem zabraniti, da se na tak nedopusten način množi podmladek, je določilo §§ 98 in 100 obrtnega reda, ki predpisuje obveznosti, ki jih ima učni gospodar napram vajencu.

Določila §§ 98 in 100 obrtnega reda zahtevajo, da sme le dotični obrtnik (namestnik, poslovodja) držati učence, ki ima predpisano strokovno usposobljenost in do mora učni gospodar skrbeti za izobrazbo in izvežbanost učenca. Učni gospodar oziroma njegov namestnik mora nadzorovati mladostnega vajenca v npravnstvenem oziru v delavnici in zunaj nje. Na podlagi teh predpisov sledi nujno, da sme obrtnik zaposlovati učenca le tam, kjer mu zamore sam ali potem usposobljenega namestnika (poslovodje) nuditi stalno nadzorstvo in strokovno izobrazbo. Trgovec mora tudi v podružnici držati vajenca le pod pogojem, da vodi isto sam, odnosno namestnik, ki ima potrebno strokovno izobrazbo, kjer tega ni, je zaposlovanje vajencev brezpogojno prepovedati.

Ker ni zakonite opore za omejitev ustanavljanja podružnic po neupravičenosti, smemo pač zahtevati, da se tej anomaliji odpmore z najstrožjim izvajanjem določil §§ 98 in 100 obrtnega reda. Zato je g. poročevalec predlagal, da se naslovi na gospoda bana spomenico s prošnjo, da se trgovcem, ki jasno ne ustrezajo določbam § 100 obrtnega reda, ne dopušča sprejemanje vajencev in da se obenem s tem dovoli ustanavljanje podružnic samo po predhodni prijavitvi namestnika, da se tako izogne izigravanju zakonitih predpisov.

Predlog g. Stergarja je zbornica soglasno sprejela.

KOLINSKA TOVARNA
V LJUBLJANI izdeluje že
pred vojno dobro znano
pristno „VODROVO“
rženo kavo!

Revizija socijalne zakonodaje.

(Poročal dr. Adolf Golia na seji Predsedništva Zveze industrijev od dne 6. avg. 1929.)

(Nadaljevanje.)

Nadaljna težka obremenitev bolniškega zavarovanja rezultira iz odredb zakona o pravici do dečje opreme, ki pritiče po sedanjem zakonu za vsakega otroka. Ako bi se v novem zakonu uveljavilo pravilo, da naj pritiče dečja oprema samo za vsak tretji porod, bi prihranila bolniško-zavarovalna panoga letno nekaj milijonov dinarjev. Saj se poltroši v to svrhu pri vseh zavarovalnih zavodih letno prilično 11½ milijona dinarjev, kar odgovarja prilično 5% vseh zavarovalnih prispevkov. Pri tem je pripomnil, da odpade na zavarovane članice le majhen del teh izdatkov, dočim se poltroši za svoje zavarovalnih članov v to svrhu preko 10 milijonov dinarjev. V splošnem je umesno, da se predpiše za rodbinsko zavarovanje posebna karentna doba. Krog svojcev naj bi se pa omejil na poročene ali neporočene žene, na otroke in na starše.

Tudi pri dajatvah v naravi naj bi se uveljavila čim večja štednja. Za zobotehnična dela naj bi zavarovanec načeloma prispeval primeren del stroškov, pri čemer naj bi se upoštevala doba zavarovanja na ta način, da bi bil pri krajšem zavarovanju odstotek prispevanja razmeroma večji, pri daljšem zavarovanju pa razmeroma manjši. Tudi bi priporočali v razmišljanje, da-li ne bi kazalo predvideti v novem zakonu določbo, da smejo poedini zavodi za svoje področje odrediti, da mora zavarovanec primerno prispevati k nabavnim stroškom za zdravila. Mi smo mnjenja, da bi se na ta način omejilo nepotrebnost razmetavanje zdravil in preprečilo, da se nabavljajo zdravila tudi od strani obolelih članov, ki zdravil sploh ne nameravajo uporabljati.

Dajatve nezgodnega zavarovanja so tudi deloma previsoke. Naš zakon je menda edini zakon te vrste na svetu, ki daje pri popolni delazmožnosti 100% rento, dočim znaša v drugih državah polna renta v splošnem le 75 do 80%, v Zedinjenih državah ameriških samo 65 do 70%. Celotno v sovjetski Rusiji se priznava 100% rento samo onim ponesrečencem, ki so popolnoma brez pomoči, dočim iznaša sicer polna renta samo 75%. Povsem nepotrebnost obremenitev nezgodnega zavarovanja rezultira iz okolnosti, da pritiče po našem zakonu nezgodna renta, čim je delazmožnost zmanjšana za več nego 10%. V Nemčiji se je pod socijalističnim režimom določilo 25% zmanjšanje delazmožnosti kot spodnja meja za upravičenost do nezgodne rente. Tudi v novem avstrijskem zakonu se je predvidela nezgodna renta šele pri več nego 20% zmanjšanju delazmožnosti, dočim se izplača za manjše nezgode enkratna odpravnina. Iz socijalnih vidikov dopuslno in v interesu nezgodnega zavarovanja potrebno je, da se določi v novem zakonu polna renta z največ 80%, dočim naj se najnižja renta zviša na 25%, za nezgode z zmanjšano delazmožnostjo od 15 do 25% naj se pa predvidi enkratna odpravnina.

Kar se tiče kritja stroškov nezgodnega zavarovanja, so gospodarske korporacije že ponovno predlagale, da naj se uvede namesto sedanjega sistema kapitalnega kritja mešani sistem kapitalnega in nakladnega kritja. V Nemčiji, kjer je bilo socijalno zavarovanje že v drugi polovici pretečenega stoletja v krepkem razvoju, se je sistem nakladnega kritja v nezgodnem zavarovanju prav dobro obnesel. O vprašanju pravilnosti sistema kapitalnega kritja, odnosno sistema nakladnega kritja, se je v strokovni literaturi že mnogo razpravljalo. Proti sistemu nakladnega kritja se je svojčas uveljavil zlasli ta pomislek, da so pri tem sistemu zavarovalni prispevki v prvih letih zavarovanja sicer dejansko nižji, da pa stalno rastejo ter dosežejo po približno 20 letih višino premije po sistemu kapitalnega kritja in da od tega časa naprej stalno rastejo ter da so v slanju vztrajnosti, ki se doseže po približno 60 letih, letni prispevki po tem sistemu do 100 in več odstotkov višji nego premije po sistemu kapitalnega kritja. Sta-

listika zavarovanja raznih nezgodno-zavarovalnih zavodov v zadnjih 35 do 40 letih je pokazala, da ti pomisleki niso bili utemeljeni. Izkazalo se je, da vpliva na višino prispevkov po sistemu nakladnega kritja porast mezdne vsote in to prilično na ta način, da poraste prispevek po sistemu nakladnega kritja, ako odgovarja letni prirastek mezdne vsote računski obresni meri, ki se uporablja pri kapitalnem kritju, samo največ do višine premije po sistemu kapitalnega kritja, dočim ostane v slučaju višjega porasta letne mezdne vsote trajno izpod višine premije po sistemu kapitalnega kritja. V nemškem nezgodnem zavarovanju se je dejansko prispevek dvigal samo prvih 10 do 12 let, dočim je v poznejših letih ostal trajno izpod povprečne premije, ki bi se morala plačevati po sistemu kapitalnega kritja. V naši državi je industrija, ki tvori najmočnejši kader nezgodnega zavarovanja, še na razmeroma nizki stopnji razvoja. Gotovo se nam ne more očitati pretiran optimizem, ako domnevamo, da se nahajamo v začetku daljše industrijske razvojne dobe. V naši državi je toliko naravnih predpogojev za industrijsko udejstvovanje, da moramo računati ne samo z razširjenjem posloječnih podjetij, temveč tudi z ustanovitvijo številnih novih industrij. Kakor je število zavarovancev v zadnjih letih znatno naraslo, tako moremo zanesljivo računati s še večjim in konstantnim porastom industrijskega delavstva v bodočnosti. V industrijski razvojni dobi, v koji se nahajamo, nikakor ni dopustno, da se brez stvarne potrebe milijonski zneski odtegujejo plodnosni uporabi ter imobilizirajo v svrhu glavnicega kritja dajatev, ki zapadejo v plačilo šele v poznejših letih. V kolikor se prohi nakladnemu sistemu ugovarja, da nosijo po tem sistemu posloječni obrati tudi bremena nezgod, ki so se izvršile v podjetjih, ki so že prenehala obstojati, bi se mogle odrediti za gotove vrste nestalnih obratov izjemne določbe glede kritja nezgodnih bremen. Močna zavarovalna rezerva, ki se je od leta 1922 sem nabrala, bo predvidoma že zadoslovala, da prepreči previsoko povišanje nakladnega prispevka v letih začasnega zastaja v industrijski delavnosti.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Izrinjenje Jugoslavije z dunajskega trga.

Uradni avstrijski statistični podatki nam pravijo, da je prejel dunajski trg v prvi letošnji polovici manj prašičev-špeharjev kot v prvi lanski polovici; to nazadovanje je posledica manjšega dovoza iz Jugoslavije. V prvi polovici zadnjih treh let je prišlo na dunajski trg sledeče število živih prašičev:

1927 skupaj 362.822; od tega iz Jugoslavije pršutarjev 26.747, špeharjev pa 80.488.

1928 skupaj 424.936; od tega iz Jugoslavije pršutarjev 6097, špeharjev pa 53.574.

1929 skupaj 530.352; od tega iz Jugoslavije pršutarjev 4533, špeharjev pa 34.935.

Pri pršutarjih obvladuje avstrijski trg brez konkurence Poljska; kajti v prvi letošnji polovici je znašal ves avstrijski, jugoslovanski in rumunski dovoz na dunajski trg samo 15 odstotkov poljskega dovoza, ki je štel nad 222.000 pršutarjev. Tudi leta 1928 je prevladoval poljski dovoz z več kot 283.000 pršutarji in le prva polovica 1927 je bila za nas razmeroma ugodnejša, ker je znašal poljski dovoz tedaj 170.500 pršutarjev. V par letih je uvoz pršutarjev iz Jugoslavije tako padel, da je znašal v prvi letošnji polovici samo še dobrih 15 odstotkov izvoza v letu 1927, dočim je v isti dobi izvoz iz Poljske narasel za ca. 30 odstotkov. Letošnji naš uvoz je bil še za 25 odstotkov manjši kot lanski in vendar se je izvršil glavni padež že od leta 1927 na leto 1928. To je najboljši dokaz, kako Jugoslavija tudi lanske že itak oslabilane pozicije ni mogla držati.

Glede špeharjev je razmerje za Jugoslavijo že izdatno boljše, čeprav je tudi ta izvoz v zadnjih dveh letih padel za ca. 40 odstotkov. V prvi polovici leta 1927 je poslala Jugoslavija še nad

Razstave sejmi

SADNA RAZSTAVA NA VELESEJMU V LJUBLJANI.

V soboto, dne 19. 4. m. se odpre ob 9. uri dopoldne sadni sejem v paviljonu »G« Ljubljanskega velesejma. Sadjarsko in vrtnarsko društvo je v zvezi z upravo velesejma razstavo vestno pripravilo. Razstavljenih bo 1500 do 2000 zabojev krasnega sadja. Vse boljše sadje bo tudi okusno opremljeno in vsaki poedini sad ovit s papirjem. Predvsem bodo zastopane sledeče vrste jabolk: Ananas, zlata parmena, belfleur, pisani kardinal, bismark, kanadska reneta, landsberška reneta, bobovec, mošankar, londonski peping, boskopski kosmač, janatan, šampanjska reneta, baumanova reneta itd. Hrušk bo manj, vendar bo vmes nekaj odličnih vrst in naj omenimo samo avranžko, blumenbahovko in pastorovko. — Ves čas razstave bodo na mestu sadjarski strokovnjaki občinstvu na razpolago in kupcem za vagonске dobave. — Kdor reflektira na lepe kanadke, na zlate parmene, lepe belfleure, lanberške renete, ananas renete, Baumannove renete itd., dalje na trpežne mašangarje, bobovce, londonske pepinge in drugo, naj pride med 19. in 24. oktobrom ogledati si sadni sejem na Ljubljanskem velesejmu. Cene bodo zelo ugodne. Priporočamo vsakomur, naj ne odlašna na zadnji dan, ker je povpraševanje po sadju že sedaj navzlic dobri letini izredno veliko. Lani je bilo sadje že prve dni po otvoritvi razstave razprodano in zamudniki so razočarali odšli. Letos bo sejem sicer izredno bogato založen, ali vendar, kdor preje pride, večjo izbiro ima.

Podružnica Poštne hranilnice v Ljubljani se preseli v soboto, 19. oktobra t. l. v svojo novo palačo na Aleksandrovi cesti. Radi selitve bodo vsi njeni oddelki (tudi blagajna) na ta dan poslovali za stranke samo do 12. ure. Od ponedeljka, 21. oktobra t. l. dalje bo poslovala podružnica v novem poslopiju.

80.000 špeharjev na dunajski trg, v prvi lanski polovici samo še nad 53.000 in letos niti 35.000 več. Tudi glede špeharjev vidimo, da je za izrinjenje Jugoslavije z dunajskega trga merodajno posebno leto 1928 ter da se ta proces nazadovanja še ni ustavil. V isti dobi je padel delež Rumunije od 37.677 špeharjev na 6342, torej pod 20 odstotkov leta 1927, dočim je dvignila Ogrska svoj delež od 16.781 na 25.326 kosov, torej za ca. 50 odstotkov. Ker je znašal lanski ogrski uvoz samo 11.189 špeharjev, vidimo, da se je od lani na leto več kot podvojil.

V živi goveji živini ima Jugoslavija na dunajskem trgu le podrejeno vlogo; od 77.974, 76.028 in 71.959 glav v prvi polovici let 1927, 1928 in 1929 je prišlo na Jugoslavijo 9690, 8461 in 2088 glav goveje živine, v letošnjem prvem polletju torej prav izredno malo; tako je zaostala Jugoslavija celo za Češko-slovaško. Letošnji naš izvoz je bil samo še 25% predlanskega; namesto nas je dobavljala govedo Rumunija.

Ljubljanska borza

Tečaj 16. oktobra 1929.	Prejšnji dan	Povprečje
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22805
Berlin 1 M.	—	1352
Bruselj 1 belga	—	79123
Budimpešta 1 pengő	—	98986
Curij 100 fr.	—	109590
Dunaj 1 šiling	7955	7985
London 1 funt	—	27588
Newyork 1 dolar	—	66565
Pariz 100 fr.	—	22271
Praga 100 kron	16738	16818
Trst 100 lir	—	29671

Redno tedensko borzno poročilo »Trgovskega lista« priobčimo v sobotni številki.

Po svetu

Investicijski program ogrskih državnih železnic je finančno zagotovljen. Gre za 150 milijonov pengő, ki jih bodo dale banke in industrija. Pogoji posojila so za sedanje razmere izredno ugodni.

60-odstotno dividendo iz dobička 1.200.000 funtov razdeljuje angleška Gramophon Co. Ltd. Lani je bila dividenda 55-odstotna.

Dve pariški banki sta postali insolventni, Banque Industrielle Nationale v Parizu in Crédit Orléannais; pri sleparskih kupčijah sta delali skupaj in sta se medsebojno krili. Škodo cenijo na 6 mil. frankov. Prizadeti so večinoma mali varčevalci.

Deset nemških podjetij kablov se je organiziralo v družbo, ki bo pričela delati z začetnim kapitalom 6½ mil. mark. Glavni namen združitve je organizacija eksporta v inozemstvo; gradili bodo pa v inozemstvu tudi lastne tovarne, da se izognejo težkočam carinskih vprašanj.

Uvoz žita v Italijo v mesecih julij, avgust in september je bil izdatno manjši kot v odnosnih mesecih lanskega leta, v septembru na primer za celih 90 odstotkov.

Izvoz naftinih produktov iz Rusije v preteklem gospodarskem letu je znašal po poročilu predsednika naftnega sindikata Sokolnikova 3.500.000 ton ali za 30 odstotkov več kot leto prej. Dočim je odpadel pred vojsko pretežno večji del naftnega eksporta na petrolej, je sedaj na prvem mestu izvoz bencina, koji izvoz se je napram letu 1913 sedemkrat povečal.

New United States Lines bodo zgradile dve potniški ladji z vsebino 30.000 ton, pozneje pa še večje ladje. Doslej v Ameriki takih ladij niso gradili.

Na mednarodnih trgih kave se opazuje že več mesecev padajoča tendenca. Prim. naš zadnji članek o Braziliji. V zadnjih dneh je bilo pa padanje izredno hitro. Beremo, da brazilski zavod iz svojega zamotanega položaja ne dobi nobenega izhoda več. Predsednik zavoda je odstopil.

Letina na Švedskem je srednjedobra, zlasti v južni in srednji Švedski.

Veliko tovarno nogavic v Splitu hoče zgraditi nemški industrijec Buchardi in je zaprosil za tozadevno koncesijo.

Avstralska volna bo po poročilih iz Sydneja postala cenejša.

Dalmatinske ribe gredo v zadnjem času v velikih množinah v Trst in Benetke. V Italiji se naše ribe prav dobro prodajajo.

V Subotici bodo zgradili tovarno trakov in čipk. Ime ji bo Nonnenberg in Sodere d. d.

Vinsko borzo je ustanovila zveza vinogradnikov v ogrskem mestu Kecs-kemetu. Uredila bo vso vinsko trgovino in bo dajala inozemstvu potrebne podatke.

Bolgarski tobačni pridelek znaša letos 25 milijonov kg proti 15 milijonom v lanskem letu, je torej prav ugoden. V času od 1. januarja do 1. septembra so eksportirali 13.440.000 kg v vrednosti 1910 milijonov levov.

Francoski žitni pridelek je letos relativno prav dober. Poljedelski minister Henessy je v nekem govoru dejal, da so pridelali v Franciji leta 1872 na 1 ha 10 stotov, leta 1903 15, l. 1921 1635 in letos skoraj 17 stotov.

Češka bencinska konvencija zvišuje cene za bencin v domači porabi, z motivacijo, da so domače cene pod inozemsko pariteto.

Hranilne vloge pri hranilnicah v Nemčiji so v mesecu avgustu narasle na ogromno vsoto 8.466 milijonov mark. V sedmih mesecih, to je od konca januarja do konca avgusta so narasle hranilne vloge za celo milijardo mark.

Mestu Osijeku je stavila skupina švicarsko-holandskih kapitalistov ponudbo za nakup mestne električne centrale in mestne cestne železnice. Hkrati hočejo preskrbeti ponudniki občini posojilo za zgradbo vodovoda.

Ameriška General Electric namerava razširiti svoje delovanje tudi na Anglijo. Inozemsko žito v Bolgariji je kljub visoki carini še zmeraj cenejše kot domače.

DRUŽBA**DUNAJSKA CESTA ŠT. 40****Trbovaljski PREMOG****ŠLEZIJSKI PREMOG****KOKS za industrijo
in kovače****KOKS za centralne
kurjave****OGLEJE DRVA
NAJBOLJŠE KVALITETE****TELEFON ŠTEV. 2820****NAŠ TRGOVSKI MINISTER O TRGOV-
SKI POGODBI S ŠPANIJO.**

Naš trgovski minister J. Demetrovič je sprejel pred par dnevi zastopnike častnikarstva in jim je podal daljšo izjavo o trgovski pogodbi s Španijo. Dejal je, da je Španija danes za jugoslovansko zunanjo trgovino sicer še malo pomembna, da bo pa mogla postati v bodoče velik sprejemni trg za naše produkte. Med glavnimi vzroki, zakaj dosežani eksport ni bil večji, je supertaksa, ki je importirane produkte čezmerno podražila. S tem, da je šel naš les skozi tri dežele, je Jugoslavija veliko zgubila in je morala vzpostaviti direktno zvezo. Čeprav je načrt trgovske pogodbe v trgovskem ministristvu že davno izgotovljen, so se mogla pogajanja pričeti šele v lanskem poletju. Pogodba temelji na načelih proste trgovine in največje ugodnosti. Najvažnejši del pogodbe se tiče uvoza španskih produktov v Jugoslavijo in obratno. Nekateri španski uvozni predmeti uživajo posebno carinsko znižanje, dočim velja za druge načelo največje ugodnosti. Te privolitve pa nikakor ne pomenijo večjih žrtev. Carina na vino se na primer ni znižala. Naši predmeti uživajo pri uvozu v Španijo minimalno tarifo. Španija se je obvezala, da ne bo zahtevala nobenih supertaks, tudi ne pod naslovom valutnega razvrednotenja. Na ta način je jugoslovanskemu lesu in vsem drugim jugoslovanskim predmetom pot v Španijo pod istimi pogoji odprta kot blago drugih pogodbenih držav. Trgovska pogodba nudi temelje za živahen trgovski promet med obema državama.

Kotiček za knjige.**WIE ORGANISIERE ICH MEINE
REKLAME-ABTEILUNG**von Fr. R. Weigl, C. Barth Verlag,
Wien, B. L.

Reklama je danes tako važen činitelj, da ne more iti preko nje noben podjetnik. Uspeh podjetja odvisi v veliki meri od reklame, toda od reklame, ki jo pravilno vodimo.

Te naloge se pisatelj zaveda v polni meri in nam podaja v knjigi tudi praktična navodila, kako voditi uspešno reklamo. V vseh slučajih pa najprej previdno preštudira krog odjemalcev, ki pridejo za gotovo blago v poštev in zatem sredstva, s katerimi namerava odjemalce »obdelovati«. Toda vsa sredstva zato zelo skrbno izbire, pač z ozirom na višino vsote, ki jo nameravamo izdati za reklamo. Ni namreč vseeno, ali inserat ali prospekt, ponudbeno pismo, plakat, brošura ali katalog. Čas začetka reklame zahteva skrbnega proučarja, ravnotako tudi preračunavanje izdatkov, da nam je mogoče dobiti ugoden procent rentabilitete.

Knjiga mnogo koristi tudi podjetnikom, ki nimajo posebnega oddelka za reklamo. V njej najdejo mnogo zelo koristnih naukov in nasvetov, ki jih bodo bogato nagradili, če jih upoštevajo pri reklamah. Kajti, ni lažjega, kot z reklamo doseči baš nasproten učinek kot si ga želimo. Radi tega bo knjiga, ki jo ima v zalogi Bamberg & Kleimayer v Ljubljani, zelo koristila vsakemu podjetniku, ki si hoče povečati odjem z reklamo, ki jo še danes mnogi kratkovidneži zamujejo.

ALZAŠKO HMELJSKO POROČILO.

Nakupovanje se nadaljuje po cenah Frs. 30.— do 250.— za 50 kg. Mnogo vasi, kjer se prideluje prvovrstno blago, je že popolnoma praznih. Producenti slabih vrst oddajajo po vsaki ceni, ako ne marajo porabiti hmelja za stelo in gnoj. Neka pivovarna ni dala obrati svojih hmeljskih nasadov, ker je dobila hmelj pri drugih producentih ceneje, kot jo bi bilo stalo obiranje s tujimi ljudmi. Lepo blago pa se kljub temu stalno išče in plačuje po Frs. 150.— do 250.— za 50 kg. — Ena najmočnejših nakupovalk v zadnjih tednih je bila tvrdka Lavrič. — Večina hmelja gre v inozemstvo, dočim se uvaža mnogo češkega blaga, ki je letos razmeroma poceni. — J. L.

Dobava-prodaja

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. oktobra t. l. ponudbe glede dobave raznih pil; do 22. oktobra t. l. pa glede dobave kaučuk cevi in kaučuk zaklopk. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 21. oktobra t. l. ponudbe glede dobave vrvi in prediva. — Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 21. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 50.000 komadov kapsul. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe glede dobave manesmanovih cevi, raznega električnega materiala ter glede dobave skretnic. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 29. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za vzdrževanje zapornic; dne 4. novembra t. l. glede dobave lesa in izolatorjev. — Dne 2. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave pločevine, vijakov, žice, svinčenih plomb, jekla, pocinkanih vrvi, žebeljev, zakovic, železa itd. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) Dne 25. oktobra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu licitacija glede dobave pisarniškega materiala; dne 2. novembra t. l. glede dobave pločevine in verig; dne 4. novembra t. l. pa glede dobave raznega železnega materiala. (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 15.000 komadov sivega umetnega škriplja, 20.000 komadov bakrenih vetroklinev, 1.350 komadov lopat za sneg, borovih mostnic, 90.000 kg negašenega apna in 65.000 komadov zidne in strešne opeke; do 25. oktobra t. l. glede dobave mehkih desk. — Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 44.500 komadov kuvert; do 24. oktobra t. l. glede dobave gumiarabike, radirk, barv za štampiljke, črnila, pivnikov, blazinic za žige in peres. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 28. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 100 m³ smrekovih in borovih plohov in 250 m³ jamskega lesa. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1000 komadov lamel, 1750 komadov varovalk, 210 komadov varnostnih pokrival, 500 komadov signalnih piščalk, 22 komadov ponjav za vozove. (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do

2. novembra t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov U-železa. — Dne 5. novembra t. l. se bo vršila pri Direkciji drž. železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave 215 komadov lesenih drogov; dne 6. novembra t. l. pa glede dobave železnih postelj, blazin, žimnic, rjuh, odej, slamnice in brisač. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. oktobra t. l. ponudbe glede oddaje popravil strehe kurilnice na postaji Pragersko. — Dne 5. novembra t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani licitacija glede dobave 270.000 kilogramov portland-cementa. (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Dne 5. novembra t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetskem slagalistu v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave raznih desinfekcijskih sredstev. (Pogoji so na vpogled pri istem slagalistu.)

Oddaja zakupa apnenice v Jelen-Dolu se bo vršila potom licitacije dne 6. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic, gradbeni oddelek v Sarajevu. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Tržna poročila

Mariborski trg, dne 12. oktobra 1929. Slaninariji so pripeljali iz 11 občin na 42 vozov 98 zaklanih svinj, 2 teleta, 23 kg svinjskih jeter in pljuč in 96 kg črevesne masti, kmetje pa 36 vozov krompirja, čebule in druge zelenjave in 5 vozov sadja, kmetice pa okoli 500 komadov perutnine in drugih domačih živali in 4 zaboje jajc na trg, kateri je bil tudi drugače prav dobro preskrbljen in obiskan. Cene mesu so ostale pri slaninarijih, kakor tudi pri domačih mesarjih neizpremenjene. — **Perutnina** se je prodajala še vedno po visokih cenah, kakor piščanci po 30—60 Din za par, kokoši 40—65, race in gosi 50—100 za komad, domači zajci 25—35, kanarčki 35—100 Din za komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje cvetlice.** Cene krompirja 5—6 Din mernik (7½ kg), čebuli 4, česnu 14—15, paradižnikom 3—4, kislemu zelju 4—5, kisli repi od 2½ do 3 za kg, bučnemu olju 28, olivnemu olju 22—26, mleku 250—3, smetani 12—14 za liter, jajcem 175 Din za komad, kumarcam 050—2, buči 1—3 za komad. — **Sadju:** jabolkom 4—10, hruškam 5—10, grozdju 8—16 za kg, melonam 10—20, limonam 1—175 za komad. — **Cvetlicam** 025—5, z lonci vred 10—50. **Lesna in lončena roba** se je prodajala kakor po navadi 1—100 Din, brezove metle 175—5 za komad, koruzna slama 30—35 Din vreča. — **Seno in slama na mariborskem trgu.** V sredo 9. t. m. so kmetje pripeljali 8 vozov sena in 3 voze slame, v soboto 12. t. m. pa 12 voz sena, 5 slame na trg. Cene so bile senu Din 65—100, slami pa 50—60 za 100 kg.

KUVERTA

DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c 2

Širite

„Trgovski
list“!

**Trgovci! Zahtevajte, da Vam v kavarni, gostilni
in vsakem javnem lokalupredložijo »Trgovski list«!**

Knjige, časopise, račune,
vizitke, etikete, memorande,
kuverte, tabele, lepake, naro-
čilnice v blokih s poljubnim
številom listov, cenike in tudi
vse druge
tiskovine
dobavlja
hitro in po
zmernih
cenah

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TELEFON 2552

Lastna knjigovoznica

Za večja naročila zahte-
vajte proračun!**Veletrgovina****A. ŠARABON**

v Ljubljani

priporoča

**špecerijsko
blago**

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave s
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!